

[Hans Schmidt.]

grænselandet, som naturligt nok først kommer i søgelyset, givet udtryk for den opfattelse, at udfaldet af kampen dér så ville være et spørgsmål om, hvilken side der ville være den mest ekspansive fremover. Hertil vil jeg gerne bemærke, at når dette princip om den mest ekspansive kraft skal være gældende overalt, på alle områder og uden begrænsning eller hjælp af nogen art, så fører det efter min opfattelse ikke til noget fællesskab; det gør det ikke i Europa, hvor det så ville gå ud over den økonomisk svage, og specielt ikke i grænselandet, uanset hvordan tyngden så ville falde — hvorom ingen kan vide noget bestemt i dag — men det vil medføre fortsat ufred mellem begge befolkningsdele.

Fra dansk-sønderjysk side er der i forbindelse med den seneste udvikling — som valgresultaterne gav udtryk for — dog også udtalt forventning om, at mindretallene i den tilstundende tid måtte danne bro mellem folkene. Denne udtalelse fra kompetent dansk side er i overensstemmelse med den vej, slesvigsk parti følger ved at være formidler mellem folkene og staterne, og den er i overensstemmelse med det konkrete mål, som er sat så tidligt som ved aprilvalget i 1939 med et dansk-tysk arbejdsfællesskab i grænselandet på grundlag af den nuværende grænse, hvilket jeg mener vil have betydning i den kommende tid.

Det kan lyde vulgært, men lige så vel som der på det økonomiske og handelsmæssige område tales om nødvendigheden af markedsanalyse og markedspleje, når et godt resultat skal nås, kan der på det nationale og folkelige område i overført betydning være tale om nødvendigheden af det samme, når målet skal nås. I tale og skrift har jeg — som så mange andre — gennem årene og med målet for øje foretaget en analyse af grundlaget og oprindelsen for Slesvigs nationale deling, og vi har plejet forudsætningerne for et kommende dansk-tysk fællesskab f. eks. ved at anerkende grænsen, forstået på den måde, at begge parter får deres naturlige plads.

Mærkeligt nok bliver den opfattelse fremført, at et sådant fællesskab medfører eller forudsætter, at den ene part opgiver sit eget og sig selv. Hertil vil jeg gerne sige: tværtimod. Begge parter tilstedeværelse

er en forudsætning for, at der overhovedet kan være tale om et fællesskab, og den er en forudsætning for, at en formidlende funktion kan udøves.

Det er forståeligt, at der også ved arbejdet for dette mål er overgangsvanskeligheder at overvinde. Det kræver en ny tænke måde og en ny indstilling dansk og tysk imellem. Men min opfattelse er den, at en omstilling er nødvendig også her, når det store mål om et europæisk fællesskab skal nås. Thi ind i dette billede, som begynder at tone frem, følger grænselandene sig som en uundgåelig realitet. Dertil kommer, at rene nationale grænser, som hidtil af mange er blevet anset for at være det ideale, slet ikke vil være opnåelige under de nye forhold; og at de heller ikke ville være hensigtsmæssige, må kunne være et forsonende moment.

Som et konkret eksempel på, hvad jeg forstår ved en nødvendig omstilling og en ny indstilling dansk og tysk imellem, vil jeg gerne anføre følgende, som sandsynligvis kan suppleres op med andre eksempler og også med omvendt fortegn: da slesvigsk partis stemmetal ved valget den 14. maj viste en tilbagegang på 500 stemmer i stedet for en tilgang på det flerdobbelte, udtaltes der ifølge avisreferater på Danske Samfunds årsmøde tilfredshed med, at man kunne konstatere denne tilbagegang, og i Jydske Tidende for søndag den 13. ds. føres der ved hjælp af stemmetallene i en kryds- og tværsundersøgelse bevis for, at mindretallet — det tyske i Nordslesvig altså — efterhånden vil skrumpe ind.

Til dette sidste vil jeg først gerne bemærke, at denne slutning efter min opfattelse dog er malplaceret, fordi tallene ikke beviser noget endeligt og ikke er udtryk for det naturlige grundlag. Der er principielt ikke noget til hinder for, at et nyt mål kan give flere stemmer og større tilslutning. Men bevisførelsen og tilfredsheden med stemmetabet tillader den konklusion, at dette anses for at være ønskeligt, hvilket da også ligger på linje med den tilvante indstilling.

Da er det, jeg under de nye auspicer mener, at det ville være rigtigt og påkrævet, om der — atter anført som eksempel — tværtimod blev udsendt en henstilling til Danske Samfunds tillidsmænd om at opmuntre tyske forældre til at sende deres